

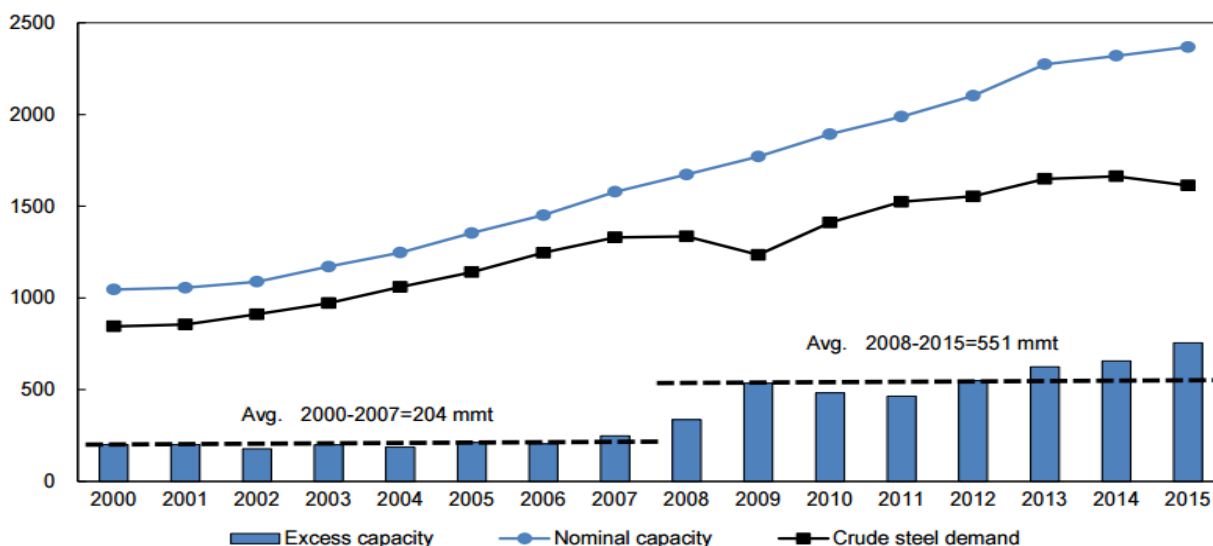
لزوم مهار روند صعودی افزایش ظرفیت مازاد در صنعت فولاد جهان

فولاد یکی از داده های اساسی اقتصاد به ویژه برای بخش های ساختمان و صنعت خودروسازی محسوب می شود. صنعت فولاد با رشد پایین فعلی و سرمایه گذاری اضافی طی سالهای اخیر مواجه شده است. طی سالهای ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ روند ظرفیت اسمی تولید فولاد خام همواره صعودی بوده در حالی که روند تقاضا در همین مدت افزایشی بوده است. در سال ۲۰۰۹ با بروز بحران های مالی کاهش موقتی در تقاضا برای فولاد اتفاق می افتد و در سالهای بعد تا سال ۲۰۱۴ از سرعت رشد تقاضا کاسته شده و از سال ۲۰۱۵ روند نزولی تقاضا آغاز می شود.

وفق تعریف سازمان OECD تفاضل تقاضا برای فولاد خام از ظرفیت اسمی این کالا برابر با شکاف ظرفیت-تقاضا^۱ است که همان طور که در نمودار زیر مشاهده می شود متوسط شکاف مزبور در بازه زمانی ۲۰۰۰-۲۰۰۷ برابر با ۲۰۴ میلیون تن بوده که بعد از استمرار روند افزایشی ایجاد ظرفیت در این صنعت و در مقابل کاسته شدن از رشد تقاضا، این شکاف افزایش یافته و در فاصله سالهای ۲۰۰۸-۲۰۱۵ به ۵۵۱ میلیون تن می رسد. در سال ۲۰۱۵ شکاف مزبور برابر با ۳۲٪ ظرفیت اسمی این صنعت بوده است.

صنعت فولاد تحت تاثیر چرخه های اقتصادی قرار گرفته و طی دهه های اخیر با بحران هایی روبرو شده است. ظرفیت مازاد بر تغییر قیمت ها نیز تاثیر قابل توجهی داشته به نحوی که نیاز برای اعمال اصلاحات ساختاری و سیاست تجارت جهانی را ضروری ساخته است.

شکاف بین ظرفیت تولید و تقاضا در صنعت فولاد- میلیون تن (mmt)

ظرفیت صنعت فولاد از اوایل دهه ۲۰۰۰ با سرعت شروع به افزایش کرد که در سالهای بعد نیز این رویه ادامه یافت. بخش اعظم افزایش ظرفیت در اقتصادهای نوظهور برای پشتیبانی فعالیت های صنعتی و ساختمان و همچنین برای کمک به ایجاد زیر ساخت مورد نیاز برای توسعه اقتصادی ایجاد شد.

^۱ Capacity-Demand Gap

معاونت بررسی های اقتصادی

بیش از نیمی از تولید جهانی فولاد در کشور چین انجام می شود. مشابه بسیاری از اقتصادهایی که توسعه سریع را تجربه کردند شدت فولاد^۲ (مصرف فولاد بازای هر واحد GDP) در کشور چین نیز از رشد سریعی طی دهه گذشته برخوردار بود که بعد از آن میزان رشد، کاهش یافت و هم اکنون شامل کاهش تولید شده است. شدت فولاد در کشور چین رشد سریع غیر معمولی را در مقایسه با سوابق تاریخی مشابه مربوط به سایر کشورها مانند ژاپن و کره جنوبی طی دهه اخیر داشت که متعاقباً رشد مذکور سریعتر نیز کاهش یافت و منجر به افزایش قابل توجه ظرفیت مازاد گردید.

مسئله ناشی از ظرفیت مازاد فولاد از سود و منفعت نهفته در اعطای یارانه ها به بنگاه های این صنعت و دخالت های دولتی در صنایع فولاد کشورهای جهان، ناشی می شود. در حالی که اینگونه حمایت ها در اغلب کشورهای OECD در دهه های گذشته خاتمه یافته، در سایر نقاط جهان همچنان ادامه دارد. دخالت های دولتی برای جلوگیری از توقف واحدهای بیمار و مشکل دار فولادسازی در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته ادامه دارد. یارانه های گذشته و سایر روش های حمایتی از صنایع فولاد مشخص کننده حجم بالای هزینه های به ارث^۳ برده ای است که موجب دوام و ماندگاری واحدهای فولاد ناکارآمد شده است.

اصطکاک های تجاری مرتبط با فولاد گسترش یافته و بیش از نیمی از اعتراضات آنتی دامپینگ طی سه سال گذشته مربوط به این صنعت بوده است. یارانه ها و حمایت های دولتی در جهت تقویت سرمایه گذاری در زمینه امکانات ساخت فولاد یا حفظ بنگاهها در شرایط بحرانی، یکی از منازعات تجاری جدی است. برای رفع چالش های مذکور نیاز به تقویت همکاری های بین المللی است. وزرای گروه G-20 در ماه ژوئیه ۲۰۱۶ متعهد شدند تا اقداماتی را برای مقابله با مسئله مازاد ظرفیت فولاد به همراه پیشنهاد تشکیل مجمع جهانی فولاد، بعمل آورند.

حتی در صورت بهبود تقاضا، کاهش قیمت ها و افزایش زیان تولید کنندگان فولاد، چالش های قابل توجهی را ایجاد کرده است. ظرفیت مازاد در یک منطقه می تواند با کارایی تولید در سایر مناطق جابجا شده و منجر به استفاده ناکارآمد از انرژی شود. تمرکز بالای مشاغل مستقیم یا غیر مستقیم در برخی مناطق مشخص از جمله مواردی است که نشان می دهد بازسازی و اصلاح ساختار این صنعت دشوار است.

یکی از اولویت های اصلی برای رفع مسئله اضافه ظرفیت فولاد تعیین رویکردهای سیاستی مطلوب، در بر گیرنده موارد زیر است:

- ✓ رفع سیاست های محل بازار نظیر اعطای یارانه ها که ایجاد ظرفیت جدید در این صنعت را ترویج می کند یا باعث تاخیر در خروج بنگاه های ناکارآمد می شود
- ✓ حذف موانع سرمایه گذاری و تجاری که بازسازی مورد نیاز صنعت را کند می کند
- ✓ اجازه به اتخاذ تصمیمات سرمایه گذاری های مبتنی بر بازار در بخش فولاد
- ✓ اطمینان یابی از اینکه طرح های جدید فولاد با استانداردهای زیست محیطی و تامین امنیت مورد نیاز کارگران تطابق دارد

منبع: بخش علم، فناوری و نوآوری سازمان OECD - سپتامبر ۲۰۱۶

^۲ Steel intensity
^۳ legacy costs